

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3210/2019
05.09.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Јелене Боровац и Звездане Лутовац, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Иван Тоскић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Душан Станковић, адвокат из ..., ради измене одлуке о одржавању личних односа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 555/18 од 31.01.2019. године, у седници одржаној 05.09.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 555/18 од 31.01.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Брусу, Судске јединице у Александровцу П2 3/18 од 12.09.2018. године, измењен је модел одржавања личних односа одређен пресудом Основног суда у Брусу, Судске јединице у Александровцу П2 97/15 од 26.02.2016. године, тако што је одређено да ће се виђање туженог и мал. ВВ, одвијати сваког уторка и четвртка у трајању од два-три сата у граду по договору странака, сваког викенда (субота, недеља) у трајању од 10 до 15 часова и то како суботом тако и недељом без присуства мајке, а да мајка буде у близини не даље од 200 м, како би у случају тражења мајке од ВВ она била у његовом присуству. Ставом другим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 555/18 од 31.01.2019. године, одбијене су као неосноване жалбе странака и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. На основу члана 407. став 2. ЗПП ревизија се не може изјавити због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, осим ако је изјављена против пресуде из члана 403. став 2. ЗПП што овде није случај. Позивање ревидента на битне повреде одредаба поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене у поступку пред другостепеним судом није основано.

Према утврђеном чињеничном стању, малолетни ВВ је рођен године у браку парничних странака који је разведен пресудом Основног суда у Брусу, Судска јединица у Александровцу П2 97/15 од 26.02.2016. године, којом је уређен и начин одржавања личних односа туженог са мал. дететом, тако што ће се са оцем виђати од почетка јуна три пута недељено, данима које родитељи одреде, у граду у присуству мајке временски колико је оптимално за њега, од јуна до септембра 2016. године, виђаће се на исти начин с тим да мајка не буде са њима, већ да буде у близини како би је у случају потребе малолетног ВВ отац позвао, а да време виђања буде на 3-4 сата. Од септембра, па док ВВ не напуни четири године отац ће га виђати три пута недељно, тако што ће га узимати код себе у току дана на пар сати пре или после подне, а када ВВ напуни четири године код оца би проводио сваки други викенд и по један дан у недељи (среда пре или после подне), да том приликом мајка детету спрема безглутенске оброке које би ВВ понео са собом, а отац се обавезује да буде све време уз дете код њега, да ВВ за викенд не спава код њега већ код мајке (узимао би га у суботу ујутру и враћао увече, узимао би га у недељу ујутру и враћао увече), а када ВВ крене у школу код оца ће проводити сваки други викенд у месецу (петак после школе до недеље до 17 часова), половину свих школских распуста, државних и верских празника, као и за време крсне славе и рођендана. Истом пресудом малолетни син странака поверен је мајци на самостално вршење родитељског права. Тужилца није поштовала наведену пресуду у погледу њене обавезе да омогући туженом виђање малолетног сина, па је тужени поднео предлог за извршење на основу судске пресуде. Решење о дозволи извршења донето је 13.09.2016. године, али извршење није спроведено. Дете има ... године, пати од ..., екцема који се први пут појавио у шестом месецу живота, опструктивног бронхитиса који се појавио у 7-8 месецу живота, хиперсензитивно је и анксиозно. Има страх од одвајања од мајке који се манифестује импулсивним реаговањем. Тешко успоставља контакт са оцем, а не жели да се виђа са њим, плаче при сусрету, а након повратка буде агресиван. Према налазу и стручном мишљењу вештака интерес детета је да се поново успостави емоционални однос између њега с једне стране и оца са друге стране. Односи између странака су међусобно нетрпељиви, а тужилца (мајка детета којој је дете максимално лојално) преноси своја негативна осећања на дете, што доводи до појачаног сепарационог страха и неадекватних реакција у ситуацијама одвајања од мајке. Нема конструктивног дијалога међу родитељима у циљу стварања стабилних услова за несметан развој детета, што доприноси психосоматским обољењима којима је ВВ склон (алергијски ринитис, опструктивни бронхитис, актописки дерматитис-екцем), па је предложено постепено одвајање од мајке у кратком временском периоду ради успостављања позитивних емоција и искустава са оцем. Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад од 09.07.2018. године, у најбољем интересу детета, мал. ВВ, је да родитељи направе потребне промене (личне, међусобне, породичне) како би створили услове да се модел одређен пресудом П2 97/15 од 26.02.2016. године

реализује, заживи и као такав остане на снази, налазећи да је модел уређења личних односа малолетног детета са оцем резултат договора родитеља.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно закључили да су се стекли услови за измену претходно одређеног модела виђања оца – туженог са мал. дететом, који је био одређен одлуком од 26.02.2016. године, јер модел одређен том пресудом није профункционисао, а сада га је време претекло, па је потребан нови период прилагођавања детета, исправно регулишући одржавање личних односа мал.детета са родитељем с којим не живи применом члана 61. став 1. Породичног закона (дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи). Судови су имали у виду налазе вештака и извештај Центра за социјални рад у ... (који је прибављен применом члана 270. Породичног закона) и одлуку су донели руководећи се најбољим интересом мал.детета у смислу одредбе члана 266. став 1. Породичног закона (у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета).

Према члану 3. Конвенције о правима детета најбољи интерес детета треба да буде од првенственог значаја у свим активностима које се тичу деце без обзира које институције или органи предузимају ове активности. Чланом 8. став 1. Конвенције прописано је да се државе чланице обавезују да поштују право детета на очување свог идентитета, укључујући држављанство, име и породичне везе, како је то признато законом, без незаконитог мешања, а чланом 9. став 3. право детета одвојеног од једног или оба родитеља да редовно одржава личне односе и непосредне контакте са оба родитеља, осим ако је то у супротности са најбољим интересом детета.

Породичним законом је прописано да дете има право да одржава личне односе и са родитељем са којим не живи (члан 61. став 1.); у спору за заштиту права детета и у спору за вршење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета (члан 266. став 1.).

Неосновани су ревизијски наводи туженог којима се оспорава правилност другостепене одлуке о начину одржавања личних односа са малолетним дететом, јер побијеном одлуком је правилном применом чланова 6., 61. и 266. став 1. Породичног закона, уређен начин одржавања контакта туженог са мал. ВВ који модел омогућава одржавање и даље развијање адекватних личних односа између малолетног детета и оца, посебно имајући у виду узраст, пол, здравствено стање, емоционалне и развојне потребе детета. Код малолетног ВВ јавља се проблем у емоционалној сфери, хиперсензитиван је и анксиозан, има страх од одвајања од мајке што манифестује импулсивним реаговањем, па тешко успоставља однос са оцем, не жели да се виђа са њим, плаче при сусрету, а након повратка буде агресиван и због свега тога није препоручљиво да се дете присиљава да се виђа са оцем. Несумњиво је потребан период прилагођавања ради успостављања стабилног односа са оцем. Најбољи интерес детета је увек приоритетан када се одлучује о заштити права и интереса детета и цени се према околностима сваког конкретног случаја, што су нижестепени судови правилно учинили. Истовремено, оваква одлука омогућава туженом као родитељу који не врши родитељско право, да прати и утиче на васпитавање мал. детета, у смислу члана 78. став 3. Породичног закона.

Стога, су без утицаја наводи ревизије којима се указује да суд при доношењу одлуке није вредновао налаз Центра за социјални рад у ... од 09.07.2018. године, јер је суд прибавио налаз овог центра применом члана 270 Породичног закона. Међутим, суд није везан предлогом, односно мишљењем центра, који модел виђања треба успоставити, већ је дужан да цени све околности конкретног сличаја и одлуку донесе руководећи се најбољим интересом детета. Како модел виђања утврђен претходном одлуком суда није заживео и мал. ВВ није са оцем изградио емоционалну релацију и превазишао сепарационе потешкоће, по налажењу Врховног касационог суда, у интересу је мал. ВВ (који је у међувремену порастао) да се његови контакти са оцем одвијају без присуства мајке, али у њеној близини, што оправдава измену раније одређеног модела одржавања личних односа туженог и мал. ВВ, на начин одређен нижестепеним пресудама. С тога нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Нису од утицаја ни наводи ревизије туженог којима се указује да је у односу на модел виђања утврђен пресудом П2 97/15 од 26.02.2016. године, побиганим судским одлукама суспендовано његово право на виђање у утврђеним интервалима исте пресуде, јер утврђени модел виђања не редукује његова права имајући у виду да модел одређен претходном пресудом није поштован и отац није ни виђао малолетно дете.

У сукобу права и жеље туженог да као отац одржава личне односе са малолетним сином ВВ и права малолетног детета код кога постоји негативан став за одржавање оваквог односа, одлучиће најбољи интерес детета. Начин на који је уређено одржавање личних односа између туженог и малолетног детета је у најбољем интересу малолетног детета, а у исто време обезбеђује туженом учешће у вршењу родитељског права у смислу одредби Породичног закона. Отац је у обавези да испланира и да квалитетно проводи време са својим дететом све у циљу елиминисања негативних последица нарушених родитељских односа. Такође мајка има обавезу да припреми дете за контакте са оцем у смислу подстицања детета да се са оцем види и проводи време, па тужени у сваком случају има могућност да када лични односи између њега и детета буду таквог квалитета да је дете спремно да са оцем проводи више времена тражи проширење сада одређеног модела одржавања личних односа.

На основу члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Предраг Трифуновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић